

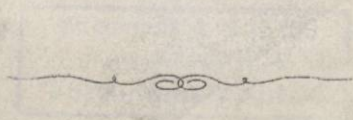

Viisidega.

Luuletanud ja toimetanud

M. Weske.

Cartus.

Trükitud R. Mattieseni kirjadega ja kuluga.

1874.

Genfuri poolest lubatud. Riias, 3. Detsembril 1873.

ENSV TA Fr. R Kreutzwaldi nim
rändusmuuseum

Arhiivraamatukogu

79708

Minu heldele emale

armastuse, auustuse ja tänu täheks

pühendatud.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1897

C e s s ö n a.

Uuemal ajal, iseäranes priiuse juubelipidust saadik, on Cestlaste laulmise himu ennast ülendanud ja wana Cesti waimuga jälle ergemaks saanud. See on wäga kiidu wäärt; sest laulul on imelik ja jumalik hingeelu ülendamise ja waimuelu wahwastamise wägi sees. Aga rahwa elukommete ja waimu harimise korra kohta sündinuid laule ja iseäranes ilusaid wiisid ei olnud rahwal mitte nõnda rohkesti kui tema laulmise lust nõudis; sest suureks kahjuks olivad wanad rahwalaulud aega mööda ära unustatud ja wõõraks saanud. Uuema aja laule, mis enam rahwa meele pärast hakkasid siwad olema, ei olnud weel palju. Mõnest ajast saadik on aga meil juba tenasid ja häid uuema aja laule, kellest muist ka ilusate wiiside järele on säetud, — aga minu arwates ei ole neid ommetigi mitte weel nõnda palju ja iga põlwe ja ea kohta sündsaid kui rahwa uuema aja waim nõuab. Selle pärast tahan ma ka omalt poolt seda puudust wähenendada ja julgen oma laule rahwa kätte anda. Seda julgust sain ma juba selle läbi, et ma neid laule, mis ma enne Sakamaale minekut (seitsme aasta eest) teinud ja neid (№ 9,

28 j. m.) mis ma säält isamaale saatnud olin, mine-
wal suwel Wiskandi pool kaugelt kõlawat kuulsin, ja
mulle teada anti, et neid rahwa poolest armastatakse
ja soowiti, et ma neid wälja andma peaks.

Need laulud on aega mööda saanud; muist (N° 13,
32, 40, 42, 44 ja 45) on juba enne minu wõõrale
maale minekut, muist sääl ja muist jälle pärast kodu-
maa pinnal luuletud, ehk ka ümber pantud; suurem
hulk on selle aasta lapsed. — Minu tahtmine oli
üks ilusate rahwalikkude wiiside järele laule teha ehk
säada ja nõnda, et sõnade mõtted wiiside mõtetega
kõtku sündima pidiwad. Selle poolest on mul ka
häid muusiku tundjaid nõuumeesteks olnud. Kas
minu püüdmine igal kohal ja igapidi tõeks on saanud,
jäägu muusika tundjate kohtule mõista. Mina ei tead-
nud mitte, kudas ma muidu häid ja ilusaid wälja-
maa wiisiid kodumaal kõlada lastma pidin; sest wõõra
rahwa laulude ümberpanemine ei ole enamiste fiita,
sellepärast et suurem hulk neist meie rahwa mõtete,
iseloomu ja hariduse järje kohta mitte ei sünni. Minu
kindel tahtmine aga oli, et Eesti rahwa laulud rahwa
elu, waimu ja iseloomu järele tehtud, ja nõnda kui
üks tuju neist peawad olema. Nad peawad minu
armates wana rahwalaulude põhjuse pääle säetud,
aga mõne uuema aja ehte ja iluga ehitatud olema.
Mõne Eesti rahwalaulu (nagu Saaretiire laulu)
olen ma nõnda kõtku säädnud, et neid ilusate wõõ-
raste rahwaste wiiside järele laulda wõib. Kui nii-
sugused laulud selle läbi omaist ilust ka wähe kautama
pidiwad, siiski pidasin ma seda ilu, mis neil wiiside

läbi juure tuli, suuremaks, kui seda kadu, mis neil mõne rea kustutamise läbi, ilma et mõte oleks rifutud saanud, sündis.

Küll oleksin ma oma lauludele wiisijid kuulsaiast meistritest teha lasta wõinud, aga need ei tunnud mitte Gesti keelt. Onnaks sain ma hilja aja eest ühe noore Gesti mehega, R. M. Hermanniga, tuttavaks, kes küll wiisijid teha oskab, ja kes nõnda hää ja lahke oli, ja mõne ka minu lauludele tegi.

Lauludele olen ma enamiste ühe ja kahe häälega wiisid juure pannud, ja kolme ja nelja häälega wiisijid ka juure lijanud. Meile, kes selle üle nurisema peafjwad, et ma tõik kolme ja nelja häälega ei ole annud, wastutan ma, et mu nõuu oli, mitte üht noodiraamatut, waid enam laule ka lugemiseks wälja anda. Kes laulda oskab, laulgu neid, ja enam laulatakse ommetigi ühe kui mitme häälega rahwa hulgas. Kui laulud ühe häälega ilusaste on äraõpitud, küllap siis ka mitme hääleliji enam wälja tuleb.

Ma pakun nüüd oma laule, mis ma Gesti rahwa waimus teha olen püüdnud ja kellele ma ilusaid wiisijid juure pannud, armsale Gesti rahwale, ja ootan argfelt, kas rahwas neid ka hää meelega wastu wõtab ja selle läbi mind tõiji weel teha käsi, ehk kas ta neid leigelt wasta wõtab ja selle läbi mulle nõuu annab luuletamist tõiste paremate hooleks jätta.

Tartus, Novembri kuul 1873.

1. Isamaa, kewade ja suwe laulud.

	Lehek.
1. Waigistage kõne kõmu (Pühanduse laul)	1
2. Minu isa ütles mulle (Isa sõnad)	2
3. Nüüd kena kewade (Kewade kõla)	4
4. Oh mis ilus on nüüd waad'ta (Meiude ditsmeaja laul)	6
5. Laske laulud ladusaate (Suwe pidu)	6
6. Minge üles mägedelle (Sul on oled isamaa)	8
7. Päike hakkab paistma (Hommil ja priius)	9
8. Kena kesaunurme keskel (Karjapoiss)	11
9. Oh mis ilus, armas (Õhtu rahu)	13
10. Kõla, õhtu laulu mõnu (Õhtu palwe)	14
11. Riigut, liigut, mu paadike (Õhtu laul laenetel)	14

II. Armastuse laulud.

12. Laske, wennad, laulu kõla (Ülem laul)	15
13. Ann Dru talu tütar (Dru Ann)	17
14. Pääsuke, oh pääsuke (Pääsuke)	19
15. Oh neiu, su pelglik pill (Neiu pill)	20
16. Waat' oru sees wesi (Mõldri neiu)	22
17. Need oli'd muil õnsamad ajad (Õnsam sõit)	23
18. Mäe pääl ma üksi istin (Schweitsi laul)	24
19. Saaniga sõitsin ma sohinal (Radund kinnas)	25
20. Ditspooisid, hõiskagem (Ditse laul)	27
21. Ella welle, elage (Nooruse rõõm)	28
22. Neiu, enist õõsel nägin (Kilas orjaarmuke)	29
23. Neiu, täna õhtul sala (Päi neiu!)	31
24. Õhtu õhud sõudwad sala (Uinuse laul neiu)	32

25.	Kuule mu palwet, mu piigake (Palwe piiga aña all)	34
26.	Suvedõhtu eha ajal (Huule ja südame nõelamine)	34
27.	Kuulge, kullad ded, mu häda (Armu walu)	36
28.	Kewadise õhtu ilul (Uppunud neiu ja peiu)	37
29.	Üksinda armastan (Saamise ae!)	39
30.	Tule ju sa kodu (Dotus)	40
31.	Kaugela on minu kaasa (Saaretütre laul)	41
32.	Sgas kohaš kus ma olen (Truu armastus)	42
33.	Mühisewa mere ääres (Mere kaldal)	44
34.	Õht küll oled sa must kaugel (Kaugele armukesele)	44
35.	Suba kui ma karjas käisin (Karjapoisi armuke)	45

III. Laikumise ja leina laulud.

36.	Kui mu kallist isa talu (Isa talult lahkumine)	47
37.	Minu isa aias laswis (Kodu last)	48
38.	Miks on mures minu süda (Wõõral maal)	50
39.	Kurb siin kaugel on mu süda, meel (Sgatsus kodu järele)	51
40.	Müüd lahkun ära isamaalt (Nekrudi lahkumise laul)	52
41.	Kui kallist kodust läksin (Armuwanne kallikal)	55
42.	Müüd ma lähen wõõral' maale (Lahkuja nekrut)	56
43.	Täna siin weel oleme (Soldati laul)	57
44.	Koidu heli (Sõdamehe hommiku laul)	58
45.	Mull eli üks häa sõber (Truu sõber)	59
46.	Mäelt tähtis taewast waatab (Wara närtsin'd neiu)	60
47.	Oh mu hella eidekene (Mõrõja lein ema järele)	61
48.	Siin ma istu, siin ma ike (Leinaja tütar)	63
49.	Üle eha ilu sirab (Õhatäht ja weli)	64
50.	Kell, ja tõlad lustil (Kiriku kell)	66

1.

Pühanduse laul.

Waigistage kõne kõmu,
Kuulge tõjst laulu nüüd!
Kuulge, sõbrad, tõe sõnu,
Mehed, tõe laulu mõnu,
Kõla wastu, koori hüüd!

Meie armsal' isamaale
Laula laulu kõlaga!
Isamaa, sa helde, püha,
Kuule meie palwe iha:
Meid su hoidjaks pühitse!

Pühitse meid, üli armas,
Iksa hoidma Eesti meelt!
Hoidma wabaduse idu,
Parandama Eesti pidu,
Kosutama Eesti teelt!

Löögem, wennad, käed kofku,
Tõstikem silmad taerra pool':
Isamaa, sind armastama,
Eesti elu ülendama,
Olgu ikka meie hool!

Raugele ja hää! ka tõla
Üle kõige isamaa!
Ärata kõik Eesti sugu
Kuulma meie laulu lugu!
Tgaühthe ärata!

2.

Isa sõnad.

Minu isa ütles mulle:
„Prii on jälle meie maa,
Prii on jälle meie rahvas,
Armas poeg, sest rõõmusta!“

„„Rudas priius meile tuli,
Ütle, isa, minule?““
Isa ütles: „Prius tuli
Kui see koidu täheke.“

„Priius hakkas meile paistma
Kui see kume wara loit.
Priius hakkas helendama
Kui see lõffew koidu loit.“

„Priius tõusis kui see päike
Koidu kuldse kaisu seest.
Orjapõli pugest ära
Kui see udu päikse eest.“

Mina uuest' isalt nõudsin:
„„Kas meist priius jälle kaub?““
Isa kostis: „Ei ta kau;
Priius tõuseb, orjus wa'ub.“

„Õdivad ohjad jõge hoida
Kui ta kolab kewadel?
Kes wõib priiust paelu panna,
Kui ta paisub paistusel?“

„Kes wõib meie metsal' hüüda,
Kui on täes kewade:
Kaašit, ära aja kasu,
Lepit, ära lehitse!“

„Kes wõib tõusjal' päewal' hüüda:
Weere jälle tagasi!

Teda pilw küll warjab wahel,
Aga päew on ommeti."

"Aleksander andis käsku:
"Priius, paista Gesti maal!"
Priius Gesti maal nüüd paistab —
Jäägu paistma igal a'al."

3.

Kewade kõla.

Nüüd kema kewade on kätte jõudnud:
Nüüd lepit lähed lehile
Ja kaasil hakkab lehte ehtid kandma
Ja hõrnast' wõrsus wõrsuke;
Kõlagu, helagu laulude hää!l
Metsades, loimedes, mägede pääl!

Järw laeneid jälle lastuteleb lausa
Ja hallik armsast' aruneh,
Nüüd jõgi jookseb priiste ja jõude
Ja oja orus woliſeh;
Hõiskagu, huiſagu laulude hää!l,
Orgude hõlmas ja kallaste pääl!

Müüd aas ja aru haljendama hakkab
Ja kääru käänak helendab.
Müüd oras wõrjub, oras wõsub, kosub
Ja kallas hõrna kasu a'ab;
Kõlise, helise laulude hääl
Nasade, arude, nurmede pääl.

Müüd lõu laulab laia nurme üle
Ja keeruteleb kõrgele,
Müüd pääsufene lendab üle aia
Ja laulab lustilt, lahkestest;
Lõuse laulab pääsuse ka,
Kõla nii laulude lugu ja!

Müüd kiida Loojat kange põllufüündja
Ja kiida teda karjane!
Müüd kiida Loojat neiu, noorik, naene,
Sest tema toonud kewade;
Laulge kõik kewade Loojale,
Kiituse laulu tall' kõlase.

4.

Neiude õitsmeaja laul.

Dh mis ilus on nüüd waad'ta
Üle wäljade!
Wõtkem, õed, karja saata
Wälja mainule!
Lillerikkail' wõsadele
Õed läheme!

Kõik nüüd ilus, õnnes elab,
Liigub lustiga;
Wõlja helgib, kaasid kõlab,
Tahab kõnelda.
Kewade, su ime ilu
A'ab meid hõiskama.

5.

Suwe pidu.

Laste laulud ladufaste,
Laulu wiisid wiisakaste,
Laulu lugud lustiliste
Randli teeli keeritada;

Et kui kuulmid kutistawad,
Südamida sütitawad.

Müüd on keja kewadina
Talwe rinnalt wõõrutanud,
Nurm kui neitsi ifka nufus,
Ditse urwal uhkendamas,
Mets on keelis, mets on häälis,
Keelis, häälis suwe saajal.

Muru mattis murdes anged,
Sula kantas wete kaaned,
Pani laened paisumaie,
Laene keerud terkimaie.
Päike pettis pääsufese,
Wirgus siuru fergitama.

Wihmuke wiis idudelle
Suwe sundja sõnumida;
Idu ärkas, wõsu tärkas
Ahtraid maida kattermaie;
Raasik hakkas kahjema,
Lepik lehti lehwitama.

Mein, hella neiukena,
Tõtta tarja saatemaie!

Neiu, hella neiufene,
Nutta karja kaitsemaie!
Uja karja nurmeesse,
Lillepõllu peenerille!
(Wana Eesti rahwalaulu järele).

6.

Ilus oled isamaa!

Minge üles mägedesse,
Tuule hõrnal' õhule!
Waatke alla oru põhja
Üle lille hiilgwuse!
Waatke, kudas oja keerleb
Läbi luha läikiva!
Ja siis hüüdge alla orgu:
Ilus oled isamaa!

Waatke, metsad pilwe poole
Tõstwad latiru uhkuses!
Kuulge, kudas kaarik kahab
Lehkawates lehtedes!
Waatke jõed, järwed läikwad
Metsas wirwendusega!
Ja siis hüüdge hõisktes metsa:
Ilus oled isamaa!

Waatke rohke rufis hällib
Uhke nurme nõlwadel!
Tõuu wili tõutab anda
Rohket saaki sügisel,
Wiljapuude okste otjas
Hiilgwad anded iluga;
Ja siis hüüdge üle nurme:
Ilus oled isamaa!

Waatke karja lustipidu
Lehterikkas lepikus!
Kuulge karjalaste laulu
Wastu helkjas wõõrus!
Waatke kudas kõrgel wõlwil
Taewas helgib siniga!
Ja siis hüüdge taewa poole:
Ilus oled isamaa!

7.

Sommik ja priins.

Päike hakkab paistma
Selgest', soojaste,
Njab udu ära
Üle orgude.

Ikka enam näha
Taewas jinine,
Pilwed lääwad paku
Üle ladwade.

Kuused, kased waatwad
Priist' taewa pool,
Kaunist kasu annab
Meile päikse hool.

Üle nurme hällib
Ruski õitsme tolm,
Selle laenil laulab
Lõuleste pulm.

Raste tilguil kaswab
Mõõmsaste nüüd roht.
Elu rõõmu näitab
Üles iga koht. —

Geesti rahwa priius,
Mii kui päike ja
Oled ärkand üles —
Paista mäega!

Orjapõlwe pilwi
Ära häwita!

Küll jii rahwas kosub
Kui ta mets ja maa.

8.

Karjapoiss.

Kena kujanurme keskel
Kõnnib karjapoisse,
Kõnnib lambakarja ümber,
Hoiab lambaid hoolhaste,

Rahul lambad rohtu maitšwad,
Talled kõrwal tantšwad,
Linnud ümberkeeru laulwad,
Lilled läigitawad maad.

Lõu hõiskab õite õhul
Keerutelles kõrgele;
Lõu lõõrituse seffa
Kõlab ka nüüd karjane. —

Luule tuhin hakkab tõusma,
Pilwed paksuks paisuma, —
Sffa ligimalle lendwad —
Wiim ju walab walguga. —

Karjapoiss ei enam hõiska,
Lõuke ei laulagi,
Lambakari kogub kottu,
Talled jäävad wagusi.

Karjapoiss, nii aja tuuled,
Aja tormid tulewad, —
Ära rõõmu, ära noorust
Wiledate wiinwad nad! —

Pitse tümin kõnab kaugele,
Sadu sõitnud kaugele;
Päike paistab wihma tilku
Kohu ladwul lahkeste.

Latali lääb lambakari,
Tälle laulab lõuke;
Kõik nüüd kogub kaunimine,
Tälle hõiskab karjane.

Hõiska, heilla poisitene,
Kasupõlwel kasiinal!
Mõni turbdus, mõni mure
Tuleb põlwel tulewal.

Õhtu rahu.

Oh mis ilus, armas,
Kena kõndida
Wäiksel õhtul wäljal
Rahu rõõmuga.

Tähed taewast paistwad
Ime hiilguses,
Kauniste kuu kumab
Hõbe ehtedes.

Udu uhkest' kõigub
Mäe, metsa pääl.
Õhud sõudwad sala
Hüüa'i üksti häääl.

Hallik 'pole rahul,
Woolab kalju seest:
Lõpmata nii Loojat
Kiida kõigest wäest!

Õhtu palve.

Kõla, õhtu laulu mõnu,
Tähte poole minu tänu!
Südamest sa sala sõua
Palwega, ja taewa jõua
Mu isa kõrvu!

Ülem Waim sa üle tähte,
Üle ehapuna ehte,
Võta mind su tiiva alla,
Taewa rahu mu pääl wala
Sa oma armu!

Õhtu laul laenetest.

Kiigu, liigu, mu paadife!
Kiigu, liigu laenetest hellaste!
Hellaste ehav ka ämarif,
Tähtede ilu nii imelik.
Kiigu, liigu, mu paadife!
Kiigu laenetest hellaste!

Liigu, liigu, mu paadife!
Wõtsad liikwad, hälliwad hellaste;
Hellaste ämarik ärakaub,
Hellaste udu ka tõuseb, waub.
Liigu, hellast', mu paadife,
Wõtsad hälliwad hellaste.

Liigu hellast', mu paadife!
Rutis hällib, kallub ka hellaste;
Hellaste neiu nüüd laulab ka
Doodates armukest tulema.
Liigu hellast', mu paadife!
Rutis hällib ka hellaste.

12.

Ülem laul.

Laske, wennad, laulu kõla
Ilma ilu Loojale,
Hõiskage ja hülldge tänu
Sga elu Loojale!
Tema pani väikse paistma
Taewa seina sinisse,

Ta ldi ehapuna hehk'ma
Taewa wõlwi weerdele;
Tema ldi ka neiu näu,
Neiu palge-puna ka,
Pani palgel õitsema
Smelikü armu jõuu.

Laste, wennad, laulu kõla
Ilma ilu Loojale,
Õdskage ja hüüdge tänu
Iga elu Loojale!
Taewa sinise ta tegi,
Mere selge, sügawa,
Ta ldi sini-lilli orgu
Lina die nurmele;
Ldi ka neiu ilma jära
Smelikult hiilgama,
Ldi neid karji pilguga
Meeste meeli wõitma ära.

Laste, wennad, laulu kõla
Ilma ilu Loojale,
Õdskage ja hüüdge tänu
Iga elu Loojale!
Ta ldi walge, halja kase,
Sirge lehtiva lõhmussa,

Ta ldi kääru kullerkupu,
Hellerheina ditsema;
Neiu kasu ka ta loonud,
Neiu kasu kaunima,
Imelik ilusa
Hiilge neiu hiuksel toonud.

13

Oru Ann.

Ann Oru talu tütar
On minu armuke:
Ta on nii ilus, armas,
Kui kaunim dieke;

On tasane ja waga
Kui armsam tuike;
On kena, helde, lahke
Kui taewa inglise.

Ei päewal ega öösel
Mu meelest lähe ta;
Sest säääl, kus minu wara,
On minu süda ka.

Ma olen Dru talul
Ju sagedaste käin'd,
Ja olen mõnel käigil,
Mull' õnneks, teda näin'd.

Ei igaford küll wõinud
Ma velda sõnaga,
Ma andsin siiski mõista
Tall' mõtteid film'ega.

Ma olen ka ju ükši
Kous olnud temaga.
Me oleme suud andes
End tõutan'd armasta.

Mis süda mull siis tunnud,
On ära rääk'mata;
Kui suur mull arm siis olnud,
Ei wõi ma ütelda.

Küll igaw on mull oota,
Ma õhkan südamest:
Oh tule aeg ja anna
Mull' Dru Annekest!

Pääsuke.

Pääsuke, oh pääsuke,
Laulurikas linnuke!
Piiri-pääri pääsukene,
Kule minu haled't kõne!
Pääsuke, oh pääsuke,
Laulurikas linnuke!

Kaugel talul on üks pois
Kes mind mullu kaendlas hoi'is;
Mullu õitswal heina ajal,
Rohurikka wõsa rajal.
Pääsuke rc.

Pois mull' ütles hellaste:
„Koorik saab sust, neiuke,
Kui on suwi mööda läinud,
Suwe tööd ma ära teinud!“
Pääsuke rc.

Mööda sõudnud sügise,
Tali pilt ja wihane;
Pulmad jäiwad pidamata,
Weimed jäiwad jagamata.
Pääsuke rc.

Idulu ajal kirku teel
Mägin, waene, teda weel.
Peiu ütles: „Meiu, looda,
Neli-pühil pulma ooda!“
Pääsuke 1c.

Piiri-pääri pääsuke,
Tõtta peiu talule!
Pesa tee ta afna üle!
Lenda, linnukene wile!
Pääsuke 1c.

Peiu aia teiba päält
Lase ilust laulu häält!
Süüa talt' mu igatsusi,
Minu sala soowituji!
Pääsuke 1c.

15.

Mein pilk.

Oh neiuke, su pelglik pilk,
Su sini-silmadel,
See on kui taewa rõõmu till
Mu noorel' südamel'.

Kui eila tõndjäd firku teel
Sääl tõiste hulgas sa,
Siis nä'in, et tahtis sinu teel
Üht sõna ütelda.

Mis sõna oleks olnud see,
Mis näitis sinu juu?
Üks armu sõna tõeste,
Ma tean, ei mitte muu.

Oh neiuks, sa nooreks,
Kui olid võtsil sa,
Siis tunda sain ma täieste,
Et sulle armas ma.

Su nägu, ilus neiuks,
Üks elu-raamat see!
Su pilk, oh helde piigaks,
Üks taewas alati!

Ma loen jellest raamatust
Kas süda sulal sull;
Tean, nähes sinu pilgutust,
Mis ilm on tulekul.

Oh mine jälle firikus',
Sest lust mulle lugeda
Ja imelik mulle igatsus
Su taewast waadata!

Mõeldri neiu.

Waat' oru sees weski
Sääl lõgiseb ta.
Jõe kaldal, sääl kõnnib
Üks neiu ke ka. la la re.

Ja jõgi see jookseb
Nii jõudsaste sääl.
Sind armastab neiu
Mu süda, mu meel.

Küll olen full' ütlen'd:
Ma armastan sind!
Aga sina ei ütlen'd,
Et armastad mind.

See surub mu südant,
See murrab mu meelt.
Armuhõnale päästa,
Oh neiu, su keelt!

Ma tean, su süda
Ei armule külm;
Sääl paistab üks rõõmu
Ja helduse ilm.

Sa aga teed nalja,
Mu Anneke, ae!
Kas mu süda ei tunne,
Mu silmad ei näe?

17.

Õnsam sõit.

Need oli'd muil õnsamad ajad!
Dh laewuke, lehwita neiut
Weel minuga laenete teel!
Meid kiiguta, laewuke wile,
Siit kaugele ilmamaa otja!
Dh laewuke, ole meil hääl!

Me sõitsime, sõudsiime woostel,
Säääl laenendas, wirwendas wesi
Ja kalaksed kargasi'd sees.
Me sõitsime kaasikut kaudu,
Säääl kõndis üks lustilik kari,
Ja nägu end kujutas wees.

Me sõudsiime lilledes seas,
Säääl ladiji'd pardiksed luhas
Ja laulis suur lindude hull.

Me keerlesim' woolawal pinnal,
Sääl solises, wolises oja,
Sääl haljendas pöösfaste jalk,

Me mängsime mõnufast' paadis
Me naersime nooruse naljas,
Paat hällides edasi käis.
Me laulsime, lõime ka sarwe,
Ma hoidsin mu armufest kaenlas,
Ta pääd minu rinna pääl hot'is.

Need oli'd mull õnjamad ajad!
Oh neiu, ka heldeste ütle:
Nad oli'd ka õnjamad mull'!
Siis otjin see laewufse wälja
Ja istun siis, armuke, kõrwa
Kõdit eluaeg seltsiks ma jull!

(Saksa keeli laulu järele.)

18.

Shweitsi laul.

Mäe pääl ma üksi istjin,
Linnufest waatsin ma;
Üks sääl hüüdis, tõine hüppas,
Mõni punus pesa ka.

Mias õite seas ma seišin,
Meililasi vaatšin ma;
Üks säääl sumises, tõine umises,
Mõni kudas kärke ka.

Lepikusse mina läkšin,
Wainu linde vaatšin ma,
Üks säääl lendas, tõine laulis,
Kõik nad tegi'd iluga.

Ja siis tuleb armufene!
Rõõmsast' näitan temal' ma
Nende tegu, ja me naeram'
Olem' rõõmsad nenda ka.

(Saksa keeli laulu järele.)

19.

Kadund kinnas.

Saaniga sõitsin ma sohinal
Külalt läbi kiirega;
Ära mu kinnas siis kadus säääl,
Läksin kinnast otsima.

Talule siisse ma sammusin;
Wastu tuli neiuks.

„Neiu, kas nägid üht kinnast maas?

„Ütle mulle, hellake“!

„„Ei ole näinud““, ta kostis mull’;

„„Tahan tõistelt küsida““.

Neiu mult häbendes ära läks;

Pea tuli jälle ta.

„„Külamees, keegi su kinnast ei näin’d,

Palun, võta vastu see““!

Kinda ma võtfin ja sõitfin säält,

Sinna jätfin südame.

Sõites säält läbi liis igaford

Oli minul äpardust:

Rattapul’ kadus voi kuffus piits,

Ikka leidfin viivituft. —

„Isa, oh kudas mull’ talu saab?

Mill võin tuua armukse?

Neiu mull nägus ja lõbus on,

Tahab pea mehele“.

„Nägu tall naerul, tall valge pää,

Silmad helled, sinised.

Mõnuslik minij’ sest neiuft saab,

Tallitab, mis tarvitsed“.

20.

Öitse laul.

Sitsepõisid, hõiskagem
Ehapuna ilul!

Lähetagem laulu laened,
Laulu wiisi wiled'd wirud
Widewikku weerma!

Laulu laened, lehwige
Rauni küla poole!
Lehwitage sala sõnu,
Südamete soowituji
Küla nei'de kõrwu!

Laulu wirud, weerege
Häädal' taludesse!
Mõnuft puhku peremeestel',
Magust puhku pernaestel'
Sojistage sala!

Kõla laul ka kartlikult
Heldel' mõisa herral',
Kulda-krooni prouakesel',
Hõrnast' õitswal' preilikesel'!
Õnnist und neil' hõhka!

Liigu, laul, ka lahkeste
Armsa haud'de poole!
Mine hana muru alla,
Hana rüppes' rahu kalda
End'il' õitsupoistel'!

Kõla laul nüüd waljuste
Läbi laane, metsa!
Laiali kõik tõndid tõuka
Saada soovse, paista põrgu
Laulu wastalised!

21.

Moornse rööm.

Elle welle, elage
Sellel karjil kasul!
Nüüd ep ilus ilutseda,
Nüüd ep mahe maratseada,
Kurelda nüüd kaunis.

Ille om nüüd ehtienn',
Röömu rööwienna,
Ehenä nüüd jooseb ilu,
Peränä nüüd jooseb pidu,
Nali kõrwan kõnnib.

Helde Jumal seda täab,
Seda mõistab Maarja:
Meanes tõusub tõine põlve;
Et meil' andas aiga uusi,
Niga ifuline.

Helde Jumal seda täab
Meanes tõine põlve:
Ehenä ei jooset ikku,
Peränä ei jooset pilli,
Mure kõrwan kõnnib.

(Eesti rahwa laulu järel.)

22.

Rikas orjaarmuke.

Meiu, enist võsel nägin
Sinust mitu magust und.
Sull mu armu avaldama
Lubas muul' üks õnnis tund.

Sa mu otja vaatsid armus,
Armum avaldasid sa;
Õnn muul' oli ütle mata,
Rõõm muul' oli rääk mata.

Imelikul armu õnnes
Tahtsin sull' ma anda suud;
Aga pea olin ärist'
Uneist üles ärkanud.

Siis ep hõhkasin ma hädas,
Siis mu süda walutas,
Üle palge oli pisar
Pea padjal paisumas.

Kõik mu lootus, ootus tühi,
Äsjata mu armastus.
Arm mull' annab üksi valu,
Ei mult wõeta wiletust.

Dh, et olen waene ori,
Dlen sündin'd sulane!
Dh, et nägus neiu rikas,
Sündin'd talutütrefe!

Oleks see neiu popsi tütar,
Armastaksin teda ka;
Sulgest' tohiksin siis minna
Teda omal' lojuma.

23.

Paii neiu!

Neiu, täna õhtul sala
Kaugelt kõnd'sin armuga
Seie sinu akna alla,
Sinu wargsi waatama.

Mõtlesin ehk saan sind näha,
Su pääl' waata waguši,
Sinu jutul olla wäha,
Anda sull' ehk musugi.

Hellake, oh armu heida,
Tule warjust wälja sa!
Neiu, mull' su nägu näita,
Wõta seie sammuda!

Kui sa pääd wälja pistad —
Siis kui päike tõuseb mull'.
Kui sa sammud seia tõstad —
Siis kui Geden tulekul.

Tõuse üles, helde päike,
Paiike ma palun sind!
Lase paista oma läige,
Gedenisse hõika mind!

24.

Minuse laul neiuks.

Õhtu õhud sõudwad kala
Lepa lehti libistes.
Lustil lasku lõõb nüüd kala
Järwe pinna selguses;
Pea jääb ta hingama.
Maga sa
Rahuga,
Helde, ilus neiuks!
Hääd vööd soovin sinule.

Druht tõuseb õhtu wilu
Uduks üles! hiljut'si.
Õitsetule hele ilu
Wilgsub kaugel wagu!;
Pea saab ta kustuma.
Maga sa
Rahuga,
Helde, ilus neiuks!
Hääd vööd soovin sinule.

Sga lind nüüd hingab rahul
Buie laiul ladwadel,
Kasemetja lehkwal lahul
Üks vöpit hüüab weel;

Pea jääb ta uinuma.
Maga ja
Rahuga,
Helde, ilus neiuke!
Hääd ööd soovin sinule.

Westi filmast sorab maha
Wesi ikka wile'ste.
Kaldal pajupõõsa taha
Sirab hallik jõeale.
Laul, nii hilju hüüa ka:
Maga ja
Rahuga,
Helde, ilus neiuke!
Hääd ööd soovin sinule.

Eha helgib weel nüüd wähe,
Eha täht nii heledast'.
Minu film ei finni lähe,
Ei ta waibu walwamast;
Kaua weel küll walwab ta.
Maga ja
Rahuga,
Helde, ilus neiuke!
Hääd ööd soovin sinule.

~~~~~

..

25.

Palve piiga akna all.

Kuule mu palvet, mu piigake,
Ästu ja kambrišt, mu armuke!
Tõtta mu sülle, mu tuuise sa,
Aias sind ootan ma armuga.
Üksi siin olen ja õhtu ju pime,
Õhu sees kumab nüüd ööline ime.

„Dota weel, oota, mu peiuke,
Kannata, kannata kallike.
Isa ja ema weel ülewäl,
Dota weel aias sääl pärna all.
Tuleb ju uni neil filmade üle,
Sülle sull' tõttama olen siis wile.“

26.

Suuse ja südame nöelamine.

Suueõhtu eha ajal,
Kui weel sääsed surusi'd,
Rahu oli lind'e saajal,
Kaste kattis murusi'd,

Rõndisin ma kenat rada,
Kelle ääred õisi täis ;
Neiu nägu avaldada
Wõttis ühe roosi õis.

Mina astsin roosi ette,
Hõrnast armust sunnitud ;
Ja siis wõtsin roosi kätte,
Suisa andsin roosil' suud.

Aga mesilane hõel,
Uinus roosi lehe all ;
Warsti tema walus nõel
Seisib huules sügawal.

Kessee teab kas mesilane
Hääd woi santi sõna tõi ?
Mesilane, tigidane,
Otsata ta ohtu löi.

Ei weel terwed olnud huuled
Nõelumise haigusest,
Sõnumid ju tõiwad tiuuled
Neiu armu leigusest.

Siis ep paistetas mu süda
Hullem huule nõelusest ;

Närti'ma haffas elu ida
Inimeste hõelusest.

27.

Armu walu.

Kuulge, kullad õed, mu häda,
Mis mu südant surub nüüd.
Ilma pääl ei ole seba,
Kes mult wõtaks murerüüd;
Maha jätnud mind on ta,
Ei ta mind ei armasta.

Mulle naeris surwe ilu
Kui ta armu tõutas mull',
Nüüd mu sees on haura wilu,
Igaw õõ on tulekul;
Maha jätnud mind on ta,
Ei ta mind ei armasta.

Kaua 'i hüüa mu hääl hale,
Surm ju närib südames;
Pea katab muld mu pale,

Sääl siis rahu hingates;
Maha jätnud mind on ta,
Ei ta mind ei armasta.

(Bene feele laulu järele.)

28.

Uppunud neiu ja peiu.

Kewadise õhtu ilul,
Kui weel päike pilve pilul
Oma kuldist nägu näitis,
Rõõmuga lõi hinged täitis:

Rõndis noormees järve ääres
Kahwatus ta näus noores,
Järv see oli peegli puhas,
Kalad lõiwad sulpsu luhas.

„Oh, et uppusid sa ära,
Minu lõige kallim wara!
Oh, et närtsinud su palged,
Chapunad, lumewalged!“

Noormees hiiidis, lepi helkis,
Tähed hiilgs'id taewa telfis.
Dõpit tundis tema häda,
Awaldeles laulus seda. —

Jälle noormees hüüdis mures,
Hinge ahastuses juures,
„Näita mulle su naerul nägu,
Sündgu veel see armu tegu!”

Näki-neitsi naerul näuga,
Mii kui Mari, walge pääga,
Istus üles wete pääle,
Tõstis hilju helde hääle:

„Tule peig, sind kaisus kannan,
Hellas ihas suud sulle annan!”
Kaldalt kargas tema kaela
Noormees, wajus wete alla.

Bete wõõd, mis laenetasid,
Wõõsti ära wõõwendasid;
Kõõfun'd wõõpik laulu tõstis,
Tähtesira taewast paistis. —

Sga kewadisil ilul,
Ditsme ajal, õhtuwilul,
Dõpik häält jääb tõstab helgil,
Tähed hiilgwad taewa telgil.

29.

Jaanike ae!

Üksinda armastan

Jaanike sind.

Tuhat kord terwitan

Jaanike sind.

Mõteldes sinu pääl

Walwanud olen ma

Mõne öö uneta,

Jaanike ae!

Lätsid sa mere pääl,

Jaanike ae!

Hüüdis mu häle hää:

Jaanike ae!

Meri on armuta,

Ära sa merele

Utu end armuke,

Jaanike ae!

Rosjas küll käiti muul,

Jaanike ae!

Uga ma jäin sull',

Jaanike ae!

Rosigu tõisi nad!

Sinule ükshinda
Lähen ma lustiga,
Saanike ae!

(Iiri rahwa laulu järel.)

30.

O t u s.

Tule ju ja kodu, kallid kaugelt maalt,
Sgan mull siin oodata sind.
Kuuleks ma weel sinu kõnet sagedalt,
Kannaks sind weel kodupind.
Ükshinda heljub nüüd dues mu hää, l,
Metsas ja wainul, mägede pääl.
Metsad ja wainud ka ootawadgi
Armuke sind tagasi.

Mullu kui siin wainul, metsas kõndsime;
Sul küll siis õitjes õit maa.
Õnaste siis laulis õhus lõue,
Hällides jää, l hõiskas ta.
Hõiskama hõikas meid kufulind puul,
Kaugele kandis laulu häält tuul.
Ükshinda laulan nüüd hale'ste ma.
Armuke ju tule ja.

Saaretiitre laul.

Kaugela on minu kaasa,
Wete taga armuke;
Wahel mitu wastastiku
Wee ja kuiwa finnitust.
Wahel meri, järwed, jõed
Wahel metsad, nõmmed, mäed,
Mitu muidu finnitust.

Eaa ei mina minema,
Ega tema tulema;
Eaa ei kuus teda kuulda,
Teda näha nädalas,
Eaa ei aastas tema armu,
Armumise audumista,
Sõbra rüppe soendust.

Tuul tall' wiigu terwisida,
Pilwed pitka igada,
Aja teiwad armusida,
Linnud rõõmu sõnumid,
Laened lahki elu päiwi,
Wihma saagar saadikuida,
Taewas tarka meelesest.

Wii nii mitu terwist temal',
Kui on mõtteid minula;
Wii nii mitu terwist temal',
Kui on soowi südamele,
Kui on lehti lepuksa,
Kui on merel laenejida,
Kui on tähti taewasja.

(Kalewi pojast, 4. lugu 188—230.)

32.

Truu armastus.

Igas kohas kus ma olen
Kodus, metsas, põllutööl,
Iffa armastuses põlen,
Iffa mõtlen sinu pääl.
Sinu nägu on mulil filmis,
Sinu kõne hääl mulil kõrwus.
Oh kui armas oled mulil.

Hommikul kui rõõmsast' annan
Ennast Looja hoolele,
Sind siis südames ma kannan,
Soowin kõik hääd sinule.

Sõhtul kui tööst järel' jätan,
Bagusi siis laulda võtan:
Rahu, terwis olgu sull'!

Dõsel kui ma mõnes mures
Olen üksi woodi pääl,
On mu mõtted sinu juures
Oleksin ka ise sääl.
Kui siis valu arm küll annud,
Uni silmad kinni pannud,
Näen sind ma unenäus.

Oleksi'd mull linnu tiivad,
Sinu juure lendaks ma,
Sulle tahaks õõd ja päewad
Arm ualu kaebada.
Kui me ükskord kofku saame,
Siis end hellast' armastame
Kõigest hingest, südamest.

Kui ka maa pääl, suures waewas,
Ühendatud meid ei saa,
Ommetigi õnsas taewas
Arm saab suur meil olema.
Sääl me saame inglitega,
Kõigi taewa pühadega
Õnsas armus elama.

33.

Mere kaldal.

Mühisewa mere ääres
Waatan kurwalt kaugele,
Üle wahuliste woode
Saarele, kus armuke.

Teda saab ehk neelma meri,
Katma finni sügawus.
Hoidgu teda taewa wägi,
Ilma ülem walitsus.

Sõua lahkumine, laene,
Puhu tasamine, tuub!
Looge teda kodu jälle
Waitselt hällitawal wool!

34.

Kaugele armukesele.

Ehk küll oled sa must kangel,
Eiiski sinu ligi ma.
Ehk küll ise lahutatud,
Armud ei saa lahuta.

Et nii lai ju keegi meri,
Keegi soov ja sügavus,
Et ei saaks säält üle käia
Sige, selge igatsus.

Üle mägede ja org'e,
Pilvede ja tuuldega
Igal päeval tuhat korda
Terwitan sind neiu ma.

Sinu mõtteid kandwad seie
Kõrge pilw ja usin tuul,
Ja neid soowituse sõnu
Mis on usaldan'd su huul.

Et küll olen sinust kaugel,
Olen rõõmus ommeti;
Pea tulen, tahab Jumal,
Jälle kodu tagasi.

(Saksa keeli laulu järele.)

35.

Karjapoisi armuke.

Tuba kui ma karjas käisin
Oli mul üks armuke,

Piigafene walge pääga,
Sini-silmißt heldeke.

Ei ma piigafelle ütlen'd,
Et ta armas minule;
Ega piigafene ütlen'd,
Et ma armas temale.

Tõine tõise näußt nä'ime
Armum naeratelewat;
Tõine tõise teußt tundsim'
Armum meie mõlemad.

Musama die wainult
Noppisin ma temale,
Mugusama marja metsaßt
Tõi ta jälle minule.

Lendas üle heina liblik,
Püüdsin seda pilguga,
Andsin neiule, ta jälle
Laskis jesse lendama.

Hüppas oksil linnufene,
Näitis mulle neiuke,
Lendas kõrgel kull wõi kottas,
Seda näitsin temale.

Tema armsam tallekene
Oli armas mulle ka;
Minu puna pullikesel'
Kattus hoolast' heinu ta.

Emast õpetatud laulud
Õpetas ta minule;
Isast kuulnud kaunid jutud
Sutustasin temale.

Kudasin ma künkäl korni,
Kaitjis karja piigake,
Kirikusse minna mahti
Andsin jälle temale. —

Aeg te'i otša karjapõlvel',
Aga mitte armule;
Et küll hüüdis piigake
Kade ingel taewasse.

36.

Isa talust lahkumine.

Kui mu kallist isa talu
Sumalaga jätsin ma,
Tundis minu süda valu
Mis ei wõi ma ütelda.

Wärawalt ma üle wälja
Sõitsin wenna saatusel,
Sõitsin üle nurme selja,
Kust weel kodu nähtawal.

Wend mull' ütles: „Ära nutsa,
Ära enam kaeba nii!“
Mina wastu: „„Ära rutta,
Siit näen kodu wiimati.““

„„Hoia hobust kinni wäha,
Laf' mind waad'ta tagasi,
Ehk ei saa ma enam näha
Isa talu hialgi.““

„„Sumalaga isa maja,
Nurm ja niit ja karjamaa!
Taewas anna mis teil waja,
Sumal küll teid õnnista.““

37.

Kodu kask.

Minu isa aias kaswis
Kõrge, kahar kasepuu,
Tema laia ladwa warjul.
Sonis õnnist und mu suu.

Tema walge tüwe ümber
Mäng'sin hella wennaga,
Suwe ilu Loojal' laulsin,
Wastu helkis wõsamaa.

Tuli isa põllult kodu,
Kaunist kasest mööda käis;
Meid siis nähes tema nägu
Oli armu rõõmu täis.

Ja kui poisj sai poisikest
Ühte neitut säääl ma nä'in;
Kena neiu kõrwast ist'in,
Tema palgilt armu jdin. —

Kahar kask on raiut'd maha,
Wend ja isa mulla all,
Neiu külamehe naene,
Mina ise wõõral maal.

Kõik on läin'd — need ajad aga
Lää mu meelest ilalgi.
Kuldsed päewad, kallid ajad,
Oh kuis tõttasite nii!

Wööras maal.

Miks on mures minu süda,
Miks nii kurb on minu meel?
Meel on kurb ja mures süda,
Et ma kaugel kodust weel.

Tali külm ja kuri läheb,
Kätte tuleb kewade;
Suwi soe ja sume läheb,
Kätte jõuab sügise.

Tuleb kewade aeg kätte:
Tooming tõttab lehile,
Kaasik lehtel lehwiteleb,
Kuusel' kasvab kähike.

Tuleb sügise aeg kätte
Tõtt'wad lehed toomingust,
Kasejt lehed kahanewad,
Käbi kukub kuusikust.

Uga mult ei kurbdus kau,
Isamaale igatsus,
Et mult muret ära murra
Wööra maade iludus.

Wõõral maal on uhked linnad
Külad kenad, ilusad,
Wõõral maal on laiad jõed,
Mäed märka kõrgemad.

Aga minu isa kodu,
Isa tare, kambrike,
Väike küla, tinn ja oja —
Armsamad nad minule.

39.

Igatšus kodu järele.

Kurb siin kaugel on mu süda, meel,
Raua pean wiibima siin weel?
Minu sõbrad käiwad alati,
Lustil lauldes kodu tagasi:
Ei ma waene kodu minna saa,
Kaugel mu kallis kodune maa.

Kõrged pilwed käiwad karmeste,
Lennul läbi päitse läitvuse;
Minu kodu a'ab neid igatšus
Waatma kuis jääb õitseb iludus:
Ei ma waene kodu minna saa,
Kaugel mu kallis kodune maa.

Püha päike, taewa kuningas!
Walitseja ilmas ilusas,
Lauta hiilgwaid jooni laiale
Kodu õite üle soovaste!
Ei ma waene kodu minna saa,
Kaugel mu kallis kodune maa.

Wiige wihma, pilwed wiledad,
Niisutage minu isamaad!
Päike, wõsu, metsu õnnista,
Kelles enne karja kaitjin ma!
Ei ma waene kodu minna saa,
Kaugel mu kallis kodune maa.

40.

Aekrudi lahkumise laul.

Müüd lahkun ära isamaalt
Ja isamaja warju alt,
Pean wõõral' maale minema
Ja saan jääb wõõras olema.

Jää Jumalaga, isa ja,
Sull' ütlen tänu otjata,
Et oled poega õpetan'd
Ja meheks teda kaswatan'd.

Jää Jumalaga, emake,
Kes armastad mind heldeste!
Sult lahkun mina silmawees,
Su õppust hoian südames.

Müüd Jumalaga, õeke,
Sind armastan ma hellaste!
Oh ära nuta ärdaste,
Sa rõhud minu südame!

Sa fina, minu neiuks,
Mu ilus hella dieks!
Müüd sinust saan ma lahut'ud
Sa püüsi külge laulat'ud.

Jää Jumalaga, kallis wend!
Oh, ära kirmasta nii end!
Mees peab sõtta sammuma
Sa isamaa eest wõitlema.

Müüd jätke järele' hale nutt,
Mind hõikab käsi, mull kibe rutt.
Mull julgus juurdleb südames
Sa kaswab üles kangukses. —

Müüd Jumalaga, majake,
Kus hoidis mind mu eideks,

Ja muru, kus ma mängisin,
Ja aed, kus puid ma istutin!

Jää Jumalaga, heinamaa,
Ja karjamaa, nurm niiduga,
Ja mets, kus laululind'ega
Ma tõstsin hääle huiutama.

Müüd Jumalaga, orud, mäed
Ja selged ojad, järved, jõed,
Kus olen sõudnud, ujunud
Ja mõnda kala püüdenud.

Ja sinul, minu kõrwile!
Ma soovin terwißt lahkeste!
Me truuißt' tööd küll tegime,
Müüd haledaste lahkume.

Jää Jumalaga, kirik ja,
Ja kallis koolimaja ka!
Leid igawest' saan tänama
Ja armsast' meeles pidama.

Sa wana tuttav furnuaid,
Ei tea, kas saad ja minu luid!
Eht lahingisse langen ma
Saan maetud kaugel kaebmata.

Ma tõstan peast kübara,
Sind taewa isa palun ma:
Oh kaitse kodu wägewast'
Ja iga sõpra, sugulast!

41.

Armuranne hallikal.

Kui kallist kodust läksin
Ma kurwalt kaugele,
Siis ütles kase warjul
Mull' hella armuke:
„Nii selge kui see hallik
On minu armastus,
Siit käib küll õhtu õhul
Su järel' igatsus.“

Ma nägin mõnda kaste
Ja mõnda hallikat,
Ma nägin mõnda neitut
Mull' naeratelewat,
Ei olnud kask ei hallik
Nii armas ommeti,
Ei waatnud wõõras neiu
Nii hõrnalt ilalgi.

Kui kaugelt jälle kodu
Ma rõõmul rändasin.
Ja hallitat ja kaste
Ma jälle terwitin:
Kast oli ära kuirvan'd
Ja hallik mudane,
Mu neiu oli läinud
Ja tõise kaendlasse.

42.

Lahkuja nekrut.

Nüüd ma lähen wõõral' maale
Bäga kurwa meelega,
Kõik, kes olete mull armsad
Pean jätma maha ma.

Kurvastus mind rängast' rõhub,
Süda tahab lõhkeda
Walu pärast, filmaweji
Woolab ilma otsata.

Aga mis wõib sinna teha!
Mind ju hõikab isamaa,
Meie armas, kallid keiser
Tõiste seltsis sõdima.

Ehk ma teist küll kaugel olen,
Saan teid näha ehk ei saa,
Siiski ikka saavad mõtted
Teie juures olema.

Taewa isa sõna kuulda
Tahan igal ajal ma,
Ennast tema hooletks anda,
Tehku nii, kui tunneb ta.

Kui te ilal palvet teete,
Paluge ka minu eest,
Et mind Jumal ikka kaitseks,
Tooks mind kodu sõda seest.

43.

Soldati laul.

Täna siin veel oleme,
Homme ära läheme.
Meie peame rändma,
Ära kaugel' tõndma.

Maha jätam' vanemad,
Kes meid järel' nutavad,
Maha õe ja venna,
Maha neiu kena.

Urge kallid kaebage,
Ega nutte ärdaste!
Kuhu ka ma lähan
Armast'a teid tahan.

Ega tuule õhuke
Terwist toob teil' hellaste,
Terwist päitselt saadan,
Mõtteis te pääl' waadan.

Peaksin ehk wara ka,
Lahingisse langema,
On surm minu huulil,
Terwist saadan tuulil.

Urge nutte ärdaste,
Taewa isa paluge!
Küll siis kumab eha,
Müll saan kodu näha.

44.

Sõamehe kommiku laul.

Koidu helü
Täna tood müll surma walu.
Sõatrummid warsti hüüdwad,
Kuulid meeste elu püüdwad,
Tap'wad sõpru wõi ka mind.

Pea mõeldub

On tõit rõõmustus meist mõetud;
Eila sõitsin uhkest' mina,
Täna rindu lastas tina,
Homme külma haua sees.

Dh kui wara

Raub iludus meist ära;
Kiidad sa küll oma palgeid
Purpurpuna'id, piimavalgeid,
Dh need roosid närtšivad!

Sündgu nõnda

Mull' kui Jumal tahab käända.
Sulgeste nüüd lähen sõtta,
Ja kui surm mind tahab võtta,
Sures wapper sõamees.

(Saksa keelest ümber pantud.)

45.

Truu sõber.

Mull oli üks häa sõber,
Ei paremat ma saa,
Ei mõinud ta mind jätta;
Kui trummid hüüdsi'd sõtta
Mu kõrwas sõdis ta.

Üks kuul sääl tult lend'es:
Kas mulle ehk kas sull'?
See temale on tõtnud,
Surm teda minult võtnud;
Oh oleks tuln'd ka mull'.

Ta tahtis kätt mull anda,
„Ei kätt võti anda ma.“
Püüis seisn' sibil filmas:
„Oh jää ka tõijes ilmas
Mull' truutis sõbraks sa.“

(Saksa keelest ümber pantud.)

46.

Vara närtsin'd neiu.

Mäelt tähtis taewaßt waatab
Üks neiu alla säält,
Kuis kõnnin ilma orus
Ja tõstan kurba häält.

See neiu oli minu
Weel mullu heinaa'al;
Meid kattis wõsa wilu
Sääl õndsas õitsimaal.

See neiu närtsis ära,
Kui tuli sügise,
Kui kolletasi'd lehed
Ja wait jäi linnuke.

Dh waata mäelt alla
Mu pääle heldeste!
Üht sooja surve kalda
Mu mure talivesse!

47.

Mörsja lein ema järele.

Dh mu hella eidekene,
Wara wa'usid hauda!
Sinu lahket naerul nägu
Ei saa näha ma.
Südames muul valu,
Silmis pisar paisub,
Rahwatan'd mu nägu,
Nutust nõrk ju ma.
Sinuta mu elu
Ribe mõru on,
Sinuta maailma ilu
Paistab hale'ste!

Kes mull' waesel' fogub weimi,
Kes mind ehiteleb,
Kui ma astun altarile
Peiu fõrwale?
Wõõras fogub weimi,
Wõõras tüla naene;
Wõõras ehiteleb,
Saadab saajale;
Küla minu õppeb,
Küla õppus külmi;
Eide õppus mulle puudub;
Eide juhatus.

Dh mu hella eidekene,
Wara wa'usid hauda!
Sinu lahket naerul nägu
Ei saa näha ma.
Dh et minu armu,
Dh et minu ilu,
Dh et minu peiut
Ei näe eideke!
Waata mäelt alla
Hella eideke,
Dma noort ja armast tütart
Heldest' õnnista!

Seinaja tütar.

Siin ma istu, siin ma ife
Siin ma nõrgu, siin nõrenda.
Siin ma muretse, siin murdu
Siin ma kaldu, siin kahetse.

Sia tiigi tekkünewe,
Sia hallika asuwe,
Iõe kääru kääwe kofku
Dja otja joosewe.

Rüll saab küla karja juwma,
Juwma walla warstele
Minu waeše silma wetta,
Silma wetta sõ'ame werd.

Kee mu näie, see mu näide,
Kee mu tuuši, see kõnele:
Näe kus ifeb neiu noori,
Kahetseleb kaalusjid!

Mina kuule, koste jälle:
Ei ma ife helmesjid,
Muretse ka musta ruffa,
Kahetsegi kaalusjid.

Mina ike oma esat,
Dma emat ike ma,
Dma kallist kandajata,
Ladust latse hoidejat.

Eladen saab helme=kõrra
Kaala=konna kaswaen;
Eladen ei saa ma esat,
Ega emat eladen.

(Wana Eesti rahwalaulu järele.)

49.

Ehataht ja weli.

Üle eha ilu sirab
Hele ehatahefe.
Minu weli närbis noorelt,
Anti wara hauale.

Leheküul mets lehitseles,
Rohtu tärfas rohkest' maa;
Saigeks jäi mu helde weli,
Wõitles suisa surmaga.

Üksi turab ma täiſin tarjas,
Dja ääres nutsin ma;

Aga silma piis'te ojad
Ei wõin'd wessel aidata.

Weli firstus hauda kanti,
Särel jäin ma leinama,
Kuusik leinas, kaasik kaebas,
Kaebama jäi karjamaa.

Kari waatis kurwalt ümber
Kuhu jäänud karjane,
Küla noorus oli norgus,
Leina laulis linnufe. —

Kewade sai jälle kätte,
Mets läks jälle lehile,
Wõsu tärkas, idu äikas —
Aga ei mu welleke. —

Sele ehatähefene,
Tereta mu welle sa!
Ütle, et ta minu meeles
Iffa armas otjata.

Ütle, et ta minu silmis
Iffa ilus, iffa noor,
Ja, et teda üli kiidan
Kui mind kuts'nud taewa loor.

Kiriku kell.

Kell, sa kõlad lustil
Siis kui pulma rahwas
Sõidab kirikus',
Kell, sa kõlad pühalt
Siis kui pühalt päewal
Tööst on seisatus.

Kell, sa kõlad hale'st'
Kui üht kanda's hauda,
Rahu sängisse.
Kell, sa hüüad troosti
Meil' kes maha nutma
Jääwad järele.

Ütle, külm wäsi sina:
Kuis wõid rõõmustada?
Kuis nii kaebada?
Aga meie mured,
Aga meie rõõmud,
Kõik neid tunned sa.

Sumal ime wäge,
Mis ei mõista meie,
On sull' kinkinud.

Sina annad abi,
Kui on meie süda
Walust waewatud.

(Saksa keele laulu järel.)

